

Besteforeldrenes klimaaksjon ber om at Norge utreder muligheten for et folkeråd til å veilede politikerne for en effektiv håndtering av klimakrisen.

HVORFOR DETTE FORSLAGET

Klimakrisens alvor rammer oss alle, og hvordan denne nasjonalt best håndteres må være hevet over tradisjonell partipolitisk uenighet. Det trengs mer enn partipolitikk for å redde klimaet. Politikerne er avhengige av å bli gjenvalgt. Dersom gode langsiktige avgjørelser på kort sikt oppleves som kontroversielt, kan disse stoppes av politikerne på grunn av redsel for stemmeflukt.

Å motvirke klimaendringene er et moralsk spørsmål på vegne av våre etterkommere. Det er vanskelig å finne gode løsninger innenfor dagens politiske system. Politikere trenger hjelp til å finne praktiske tiltak som det er mulig å bli enige om. En så stor omstilling trenger sterk forankring i folket, noe et folkeråd kan bidra til. Gjennom et folkeråd kan en finne fram til konsensus som siden kan legges fram for Stortinget.

HVA ER ET FOLKERÅD

Folkeråd er brukt i ulike sammenhenger, og det brukes ulike navn på det vi har valgt å kalle er folkeråd. Medlemmer av et folkeråd er ikke på valg. De er representative for befolkningen, og plukkes ut ved loddtrekning. De trenger ikke ta hensyn til om de blir gjenvalgt eller ei. Politikerne er forpliktet til å behandle forslaget som de kommer fram til.

ERFARINGER FRA IRLAND

Fra informasjonen i verdibørsen kommer det fram at nøkkel til suksess for et folkeråd er at de er tilfeldig plukket ut, at de har en god leder med et godt sekretariat og tilgang på fagekspertise, samt at møtene har observatører og at de blir videostrømmet slik at vanlige folk kan følge med på det som skjer.

Fra oktober 2016 til mars 2018 hadde Irland en liknende institusjon. De fikk dekket utgifter, men fikk ingen lønn. Etter valget skulle de i løpet av 6 måneder etablere en gruppe, uten deltakelse av politikere, og med mandat til å se på et begrenset antall nøkkel saker over en lengre periode. Hensikten var at denne gruppen (Citizen Assembly) skulle komme med en anbefaling til parlamentet som var forpliktet til å gi et formelt tilsvarende til anbefalingen. Gruppen behandlet bl.a det kontroversielle abortspørsmålet i Irland, og forslag til hvordan Irland kunne bli ledende i håndteringen av klimaendringene.

Gruppen bestod av 100 innbyggere som skulle komme med anbefalinger om saker med mye følelser og stort engasjement. De 100 medlemmene ble valgt ut fra at de skulle representere befolkningen. De ble gruppert etter kjønn, alder, bosted og sosial klasse med mer. Det ble deretter foretatt tilfeldig uttrekning av hvem som skulle delta, slik at den representative sammensetningen ble ivaretatt. Det var 1 leder, og 99 innbyggere, samt 99 varapersoner som ble valgt.

Erfaringen fra Irland er at noen av de mest polariserte sakene lar seg løse med dette virkemiddelet. Det var mulig å oppnå et overveldende flertall av Citizen Assembly som var enige i anbefalingene. Begge disse sakene ble fulgt opp av politikerne i henhold til anbefalingene.

LINKER

Det Irske folkerådets hjemmeside, med linker til video av møtene:

<https://www.citizensassembly.ie/en/Meetings/Meeting-of-the-Assembly-on-Fixed-term-parliaments.html>

Wikipedia om erfaringer fra folkebåd i Irland:

[https://en.wikipedia.org/wiki/Citizens%27_Assembly_\(Ireland\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Citizens%27_Assembly_(Ireland))

Erfaringer fra en person som var med i det Irske folkerådet:

<https://www.theguardian.com/commentisfree/2019/jan/16/citizens-assembly-ireland-abortion-referendum>

Synspunkter fra den danske avisen Information: <https://www.information.dk/moti/2019/01/al-magt-forsamlingshuset-kan-borgerraad-loese-tids-problemer-demokratisk-underskud>

Folkeråd-erfaringer fra Texas: <https://www.buildinganewreality.com/how-a-citizens-legislature-made-texas-1-in-renewable-energy/>

Skottene vurderer sitt eget folkeråd: <https://www.bbc.com/news/uk-scotland-49477328>

Radioprogrammet verdibørsen snakker med flere ulike om dette temaet:

<https://radio.nrk.no/serie/verdiboersen/MKRD05013119/20-08-2019#t=5m17.96s>

Forslagstillere er Brita Helleborg og Alfild Berg Johnsen